

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญยิ่งสาขาหนึ่ง ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิชาพลศึกษาจึงถูกจัดไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนนับตั้งแต่เริ่มมีการ ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับแรก ของประเทศไทย คือ โครงการศึกษาแห่งชาติ ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) จนถึง แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (วารสารคดี เพียรชอบ, 2527)

สำหรับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้ให้ความสำคัญกับการพลศึกษา เป็นอย่างยิ่ง โดยได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ในหมวด 6 ของแผนการศึกษาแห่งชาติว่า "รัฐพึง จัดการพลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างและ ให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพ อนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน" (กรมวิชาการ, 2529)

กอง วิสัทธการมณฑล (2513 อ้างถึงใน ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร และวัชรนี้ ขวัญบุญจันทร์, 2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพลศึกษาไว้ว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาองค์หนึ่ง อยู่ใน องค์ 4 ของการศึกษา ซึ่งได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา พลศึกษา เป็นกระบวนการศึกษาที่ก่อให้เกิดบูรณาการในด้านการศึกษาทั่วไป หากขาดการศึกษาองค์นี้แล้ว จะทำให้การศึกษาไม่สมบูรณ์ ขาดองค์ประกอบที่จะช่วยให้อุดมการณ์ทางการศึกษาของชาติ สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย"

ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ถูกกำหนดไว้ 9 ประการ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2529)

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม

2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัว และต่อตนเอง

4. ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคง ปลอดภัย ของชาติ และมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ

5. ให้มีความมั่นคงและผูกงความเสมอภาค ความสุจริตและความยุติธรรม

6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพและการจับจ่าย ใช้สอยอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยชอบ ด้วยกฎหมาย

8. ให้มีความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจ และร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จัก การแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญา และโดยสันติวิธี

9. ให้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรของประเทศ

การที่จะดำเนินการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติดังกล่าวต้องอาศัย การศึกษาที่สำคัญทั้ง 4 สาขา หรือที่เรียกว่า องค์ 4 ของการศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการ สร้างความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าให้แก่ นักเรียน ผลที่ได้รับจากการเรียนในสาขาค่าง ๆ จะหนุนเสริมกันและกัน จนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการได้ โดยเฉพาะ ในส่วนของการพลศึกษา ผลที่ได้รับจากการได้ลงมือปฏิบัติ หรือได้กระทำด้วยตนเอง ในการ ร่วมกิจกรรมทางพลศึกษา จะสร้างคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง

วรศักดิ์ เเชียรชอบ (2527) ได้กล่าวถึงผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนพลศึกษา ต่อการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ ทำให้ร่างกายแข็งแรง

ทนทาน

2. ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ หรือทักษะกีฬาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

3. ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านสังคม การเล่นกีฬาเป็นสิ่งที่ย่อมจะต้องมีการต่อสู้แข่งขัน มีการแพ้ ชนะ คีใจ เสียใจ การพลศึกษาส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจกัน และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม หมู่พวกและสังคม รู้จักนำประสบการณ์เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพราะสอนให้รู้แพ้ รู้ชนะ มีความจงรักภักดี ความสุภาพ อ่อนโยน เสียสละ เคารพสิทธิผู้อื่น ฯลฯ

4. ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านอารมณ์ เนื่องจากชีวิตประจำวันมีความเครียดอยู่เป็นอันมากทำให้เกิดความวิตกกังวลสับสน ไม่ได้มีความสุขเท่าที่ควร การเรียนพลศึกษาจะช่วยคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ ทำให้จิตใจผ่อนคลาย และรู้จักควบคุมอารมณ์ได้ดี

บุคคอลลเซอร์ (Bookalter, อ้างถึงใน Barrow, 1977) ได้กล่าวถึงผลจากการเรียนพลศึกษา (Physical Education Learning Outcomes) ไว้ สรุปได้ว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนพลศึกษาจะปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมที่สามารถตรวจวัดได้ 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถภาพ ด้านนิสัยและทักษะทางกีฬา ด้านความรู้ และด้านความมีจิตใจเป็นนักกีฬา

เพื่อให้นักเรียนได้รับผลจากการเรียนการสอนพลศึกษาอย่างเต็มที่ นักวิชาการทางด้านพลศึกษา จึงกำหนดผลที่คาดหวังว่าผู้เรียนควรจะได้รับจากการเรียนพลศึกษาไว้ในรูปของจุดมุ่งหมาย หรือ วัตถุประสงค์ของการเรียนในหลักสูตรวิชาพลศึกษา. เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทางในการดำเนินการเรียนการสอนไปในแนวทางเดียวกัน ดังที่ วาสนา คุลาอภิสิทธิ์ (2529) แสดงความเห็นไว้ว่า "จุดมุ่งหมายเป็นทิศทางที่คาดหวังไว้สำหรับการทำงานทุกประเภท แม้กระทั่งการจัดทำหลักสูตร แม้จะไม่สัมฤทธิ์ผลครบถ้วนแต่ก็ช่วยเป็นสิ่งแนะแนวทางในการดำเนินงานได้"

ในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษานั้นนอกจากต้องคำนึงถึงความคาดหวังในผลจากการเรียน (Expected Learning Outcomes) ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและแผนการสอนแล้ว การจัดการเรียนการสอนให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการ และความคาดหวังของผู้เรียนก็นับเป็นสิ่งสำคัญด้วยเช่นเดียวกัน

ประสาร มาลากุล ณ อุษธา (2523) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคาดหวังไว้ว่า "ความคาดหวัง นับเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมมนุษย์ เป็นการคาดคะเนของตัวบุคคลถึงโอกาสและระดับความสำเร็จที่เขาจะทำได้จริง"

ในทำนองเดียวกัน วิลลภ ปิยะมโนธรรม (2528) ได้กล่าวถึงความคาดหวังว่า "ความคาดหวังของคนเรามือถือมีผลสูงในการทำให้เรากระทำตามจนเป็นนิสัยและเป็นบุคลิกภาพในปัจจุบัน"

การศึกษาความคาดหวังของนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยในการทำความเข้าใจพฤติกรรม และความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาคนในวัยและระดับการศึกษาที่ความคาดหวังมีอิทธิพลและมีความสำคัญมากที่สุด คือ ในระยะวัยรุ่นตอนปลายเริ่มเป็นผู้ใหญ่ หรือในระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงเริ่มเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาวิกฤตของบุคคลในการเลือก การตัดสินใจ การวางเป้าหมายและอุดมคติเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ครอบครัว ศาสนา สังคม และการดำเนินชีวิต (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523) นอกจากนี้ การได้ศึกษาความคาดหวังเปรียบเทียบกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง จะช่วยให้เห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินอยู่ว่า สามารถที่จะจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความคาดหวัง และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้เห็นจุดบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ และสามารถนำไปศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและการปกครองให้สอดคล้องกับความคาดหวังและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ได้มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานด้านการสอนผลศึกษาในเขตการศึกษา 11 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลจากการเรียนผลศึกษาที่คาดหวังและที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาผลศึกษามากที่สุด และมีวุฒิภาวะ มีความรับผิดชอบต่อตนเองมากพอที่จะระบุความคาดหวังและผลที่ได้รับจากการเรียนผลศึกษาได้อย่างชัดเจน ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาผลจากการจัดการเรียนการสอนผลศึกษา และเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอนผลศึกษาในเขตการศึกษา 11 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังในผลที่ได้รับจากการเรียนผลึกษาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลจากการเรียนผลึกษาที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลจากการเรียนผลึกษาที่คาดหวังและที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11

สมมติฐานของการวิจัย

วารศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2527) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนผลึกษาไว้ว่า "พื้นฐานการจัดผลึกษาในโรงเรียนอย่างหนึ่ง คือ การจัดให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสมีส่วนร่วม ในกิจกรรมผลึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และทั่วถึงกัน ตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน..." ตามหลักการนี้ถ้าหากการจัดการเรียนการสอนผลึกษาประสบผลสำเร็จย่อมหมายถึงว่า ผลจากการจัดการเรียนการสอนควรจะสามารถตอบสนองความคาดหวังได้เท่าเทียมกันทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และผลที่ได้รับจากการเรียนผลึกษาควรจะสามารถคล้องกับผลจากการเรียนผลึกษาที่นักเรียนคาดหวังไว้ ผู้วิจัยจึงนำหลักการสอนผลึกษาดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลจากการเรียนผลึกษาที่คาดหวังของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11 น่าจะไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผลจากการเรียนผลึกษาที่เป็นจริงของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11 น่าจะไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผลจากการเรียนผลึกษาที่คาดหวัง และที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 11 น่าจะไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลจากการเรียนผลศึกษาที่คาดหวัง และที่เป็นจริง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านสังคม และด้านความรู้

2. ทำการศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าคำตอบเกี่ยวกับผลจากการเรียนผลศึกษาที่คาดหวัง และที่เป็นจริง ที่ได้รับ เป็นคำตอบที่นักเรียนได้พิจารณาอย่างดีแล้วและตอบด้วยความจริงใจ ตามที่นักเรียนคาดหวังและรับรู้ได้จริง

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีฐานะที่สุดและมีประสบการณ์ในการเรียนผลศึกษามากกว่านักเรียนชั้นอื่น ๆ จึงสามารถให้คำตอบเกี่ยวกับผลจากการเรียนผลศึกษาที่คาดหวังและผลที่เป็นจริงได้ดีที่สุด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการเรียนผลศึกษา หมายถึง พฤติกรรม หรือ คุณลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนผลศึกษา

ผลจากการเรียนผลศึกษาที่คาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับระดับของพฤติกรรม หรือ คุณลักษณะที่นักเรียนคาดว่าควรจะเกิดขึ้น อันเป็นผลจากการเรียนผลศึกษา ใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านสังคม และด้านความรู้

ผลจากการเรียนพลศึกษาที่เป็นจริง หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับระดับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่นักเรียนสังเกต หรือรับรู้ได้ว่า เกิดขึ้นเนื่องมาจากการเรียนพลศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านสังคม และด้านความรู้

ผลจากการเรียนพลศึกษาทางด้านร่างกาย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงพัฒนาการของสมรรถภาพทางกาย อันเป็นผลมาจากการเรียนพลศึกษา เช่น มีทรวดทรงดีขึ้น ออกกำลังกายได้นานขึ้นโดยไม่เหนื่อยง่าย มีการทรงตัวดีขึ้น ฯลฯ

ผลจากการเรียนพลศึกษาทางด้านทักษะ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวออกกำลังกาย และเล่นกีฬา รวมทั้งการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน อันเป็นผลมาจากการเรียนพลศึกษา เช่น มีความสามารถในการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานดีขึ้น มีความสามารถในการเคลื่อนไหวเข้ากับจังหวะดีขึ้น มีความสามารถในการเล่นกีฬาดีขึ้น ฯลฯ

ผลจากการเรียนพลศึกษาทางด้านทัศนคติ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึก อารมณ์ ค่านิยม ที่มีต่อการออกกำลังกาย และการเรียนวิชาพลศึกษา เช่น รู้สึกสนุกสนานเมื่อได้เล่นกีฬา ออกกำลังกาย หรือได้เรียนพลศึกษามากขึ้น ออกกำลังกายในเวลาว่างมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนพลศึกษามากขึ้น มีความต้องการเรียนรู้ทักษะจากการเรียนพลศึกษามากขึ้น มีความต้องการมีกิจกรรมทักษะที่เรียนไปแล้วมากขึ้น ฯลฯ

ผลจากการเรียนพลศึกษาทางด้านสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่น อันเป็นผลมาจากการเรียนพลศึกษา เช่น การมีมารยาทในการเป็นผู้เล่นผู้ถูกกีฬาที่มากขึ้น การเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของตนเองและบุคคลอื่นมากขึ้น การให้เกิดริศมู้่นมากขึ้น มีระเบียบวินัยดีขึ้น ฯลฯ

ผลจากการเรียนพลศึกษาทางด้านความรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และการนำความรู้ทางพลศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น รู้ประวัติกีฬาต่าง ๆ ดีขึ้น มีความเข้าใจในกฎ กติกากีฬาต่าง ๆ มากขึ้น รู้วิธีการเล่นกีฬาต่าง ๆ มากขึ้น รู้จักเลือกใช้น้ำและดูแลรักษาอุปกรณ์ทางพลศึกษาดีขึ้น ฯลฯ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากครูผู้สอนผลศึกษาในแต่ละโรงเรียนมีความรู้ ทักษะ และวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ต่างกันออกไป ซึ่งอาจจะทำให้นักเรียนมีแนวความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ของวิชาผลศึกษาต่างกันไปด้วย และอาจจะมีผลให้นักเรียนตีความหมายของข้อคำถามในแบบสอบถามแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำการวิจัยได้ผลไม่สมบูรณ์เต็มที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลในการศึกษาความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการเรียนผลศึกษา
2. เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาสัมฤทธิ์ผลและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนผลศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาล ในเขตการศึกษา 11
3. เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความสนใจของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย